

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ปี 2546-2549 งบประมาณผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมีมูลค่ากว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี เป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การใช้เกินความจำเป็น

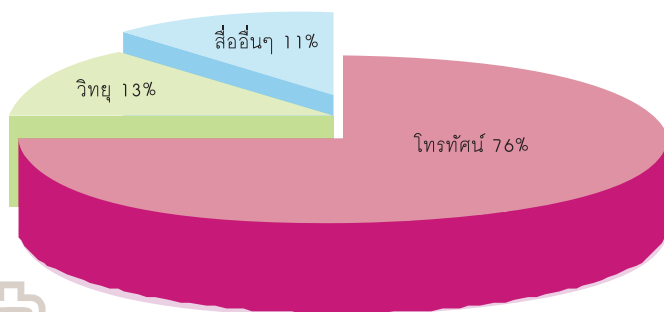
จัดทำโดย ผศ.ดร. นิชดา เกียรติยิ่งอังคสุลี และผศ. วรณา ศรีวิริยานุภาพ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันมีแนวโน้มการใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมากขึ้น ในมุมมองหนึ่ง อาจมองเป็นเรื่องที่ดี เพราะสะท้อนความห่วงใยด้านสุขภาพ แต่การส่งเสริมการขาย การทุ่มงบประมาณ การขายตรง และการโอ้อวดเกินจริงในบางกรณีมีส่วนชักจูงให้มีการบริโภคมากขึ้นและไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพที่แท้จริง

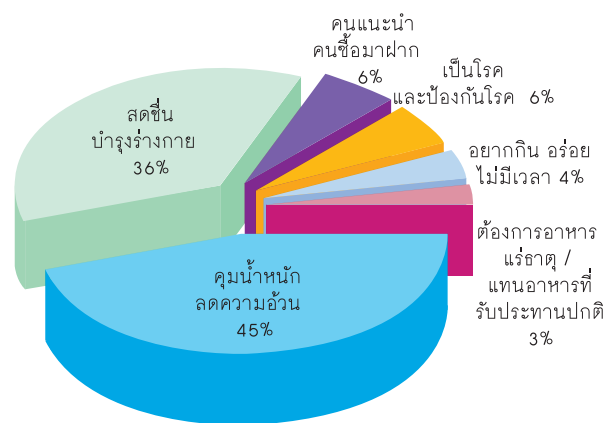
ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร มีความหมายตามชื่อ คือ อาหารที่รับประทานเพิ่มเติมจากอาหารตามปกติ ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2549 พบว่ามีการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประมาณ 5,000 ทะเบียน เป็นทะเบียนที่มีการนำเข้าถึงร้อยละ 33 และพบว่าคนไทยบริโภคอาหารเสริมประเภทสมุนไพร และเครื่องดื่มสมุนไพรสูงกว่า 20,000 ล้านบาทต่อปี สาเหตุส่วนใหญ่ที่ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อจากการโฆษณาที่ทำให้รู้สึกเป็นความจำเป็นต้องรับประทาน เพราะเชื่อว่ารักษาโรคบางอย่างได้ เช่น เพื่อลดไขมันในเลือด หรือเพื่อลดความอ้วน ผู้บริโภคบางคนที่เล่นกีฬา ไกล่ลอบ ทำงานหนัก จะมีความกังวลว่าตนเองอาจขาดสารอาหารจึงจำเป็นต้องใช้อาหารเสริมมาช่วยในการบำรุงร่างกาย ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

การโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมีการลงทุนกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี ในช่วงปี 2546-2549 ทั้งนี้ยังไม่ได้รวมงบด้านการส่งเสริมการขายและการขายตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีผลิตภัณฑ์ใหม่ จะเพิ่มการโฆษณาอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นการบริโภค เช่น ผลิตภัณฑ์รังนก 2 ยี่ห้อ ได้ใช้งบประมาณรวม 200 ล้านบาทต่อปี และซูปลั๊ก 2-3 ประเภท ใช้งบไปกว่า 150 ล้านบาทต่อปี การโฆษณามักจะเกินจริงและหลอกลวง ทำให้เข้าใจผิดต่อผลิตภัณฑ์และบางกรณีเกิดผลกระทบต่อผู้บริโภคตามมา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากีมีการออกประกาศคำเตือน แต่ก็ยังไม่มามาตรการที่จะทำให้ผู้บริโภคได้รับทราบได้ทั่วถึง

งบประมาณผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
จำแนกตามประเภทของสื่อที่เผยแพร่ พ.ศ. 2548

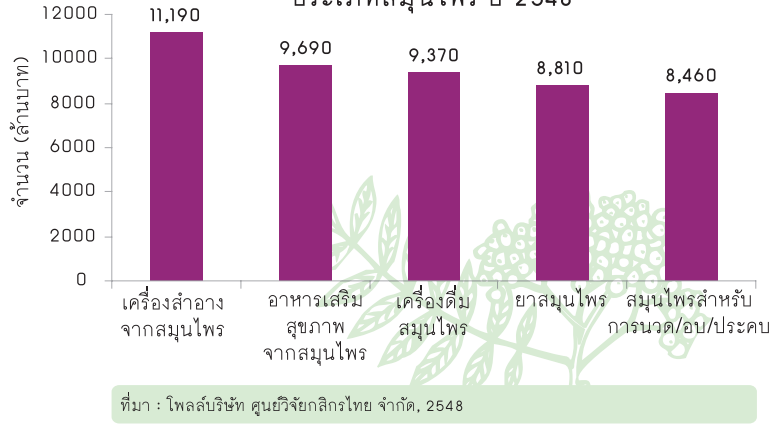
เหตุผลที่รับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

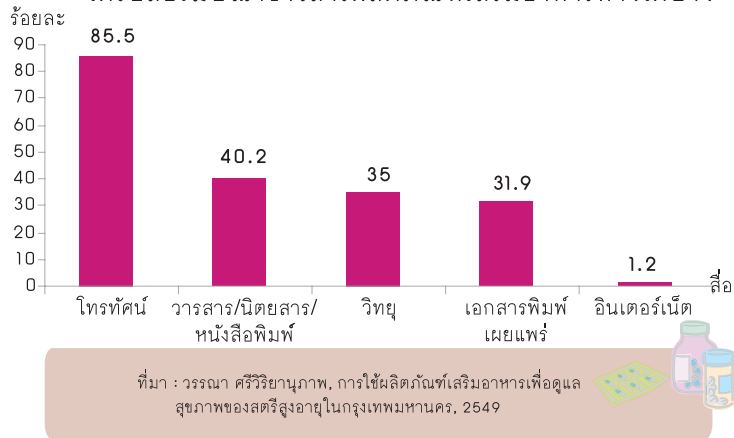
ที่มา : บริษัท มีเดีย สเปนดิง จำกัด, 2548
หมายเหตุ: 1.โฆษณาผ่านสื่อโฆษณา 7 ช่องทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทย์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไปสเตอร์กลางแจ้ง ภาพยนตร์ และ อินเทอร์เน็ต
2. ข้อมูลแสดงผลิตภัณฑ์อาหาร 8 กลุ่ม ได้แก่ วิตามิน ผลิตภัณฑ์ควบคุมน้ำหนัก อาหารเสริม ซูปลั๊ก รังนก ซูปลั๊กผลไม้ ผลิตภัณฑ์ปลา และอื่นๆ

ที่มา : มุลนิธิเพื่อผู้บริโภค, 2546

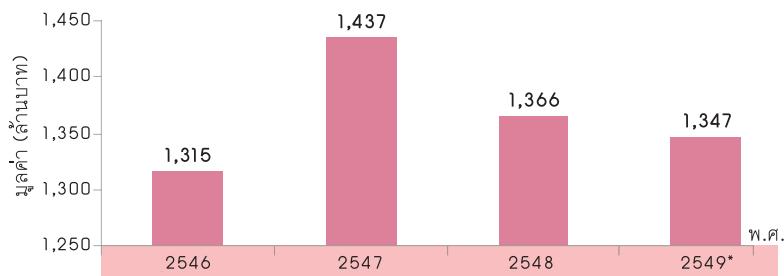
ค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทสมุนไพร ปี 2548

หญิงอายุ 60 ปีขึ้นไป ในกรุงเทพฯ ได้รับสื่อโฆษณาข่าวสารผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทางใดบ้าง

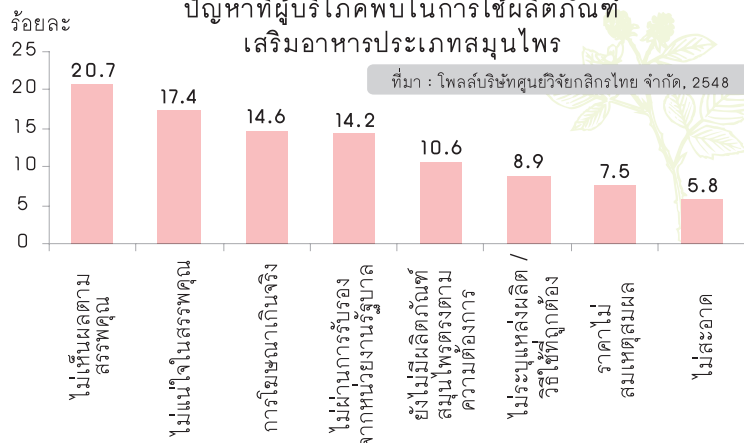

งบประมาณผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร พ.ศ. 2546 - 2549

ที่มา : บริษัท มิเดีย สเปนดิง จำกัด
 หมายเหตุ 1.โฆษณาผ่านสื่อโฆษณา 7 ช่องทาง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โปสเตอร์กลางแจ้งภาพยนตร์ และ อินเทอร์เน็ต
 2. ข้อมูลแสดงผลิตภัณฑ์อาหาร 8 กลุ่ม ได้แก่ วิตามิน ผลิตภัณฑ์ควบคุมน้ำหนัก อาหารเสริมซูเปอร์ ฟรังก์ ซูเปอร์ผลไม้ ผลิตภัณฑ์ปลา และอื่นๆ
 3. * คาดประมาณจากข้อมูลเดือนมกราคม - สิงหาคม 2549

ปัญหาที่ผู้บริโภคพบในการใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทสมุนไพร

ตัวอย่างประกาศเตือนผลิตภัณฑ์เสริมอาหารโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ประเภท	ข้อความคำเตือน
ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทุกชนิดต้องแสดงคำเตือน เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรรับประทาน ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารบางชนิดต้องแสดงข้อความคำเตือนเพิ่มเติม ได้แก่	
1. กระจกอ่อนปลาฉลาม	- ไม่เหมาะสำหรับผู้ป่วยโรคหัวใจและผู้ที่พักฟื้นจากการผ่าตัด
2. เกสรดอกไม้	- ผู้ที่แพ้ของเกสรดอกไม้ไม่ควรรับประทาน
3. โคโคซาน	- สตรีที่ให้นมบุตร ไม่ควรรับประทาน - สำหรับผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอื่นๆ ที่มีไขมันเป็นส่วนประกอบหลัก ควรรับประทานก่อนหรือหลังผลิตภัณฑ์นี้อย่างน้อย 2 ชั่วโมง - ระวังในผู้ที่แพ้อาหารทะเลและผู้ที่มีน้ำหนักตัวต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
4. น้ำมันปลา	- ห้ามใช้ในผู้ที่แพ้อาหารทะเลหรือน้ำมันปลา - ควรระวังในผู้ที่เลือดแข็งตัวช้าหรือผู้ที่ใช้ยาต้านการแข็งตัวของเลือด หรือแอสไพริน
5. น้ำมันอินทนิ่งพริมโรส	- ห้ามใช้ในผู้ที่มีประวัติโรคลมชัก - ควรระวังในผู้ที่ได้รับยารักษาโรคลมชัก
6. โยอาอาหาร	- เพื่อป้องกันภาวะอุดตันของลำไส้ที่อาจเกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์โยอาอาหารชนิดแห้ง ควรรับประทานพร้อมน้ำ 1-2 แก้ว
7. รอยัลเยลลีและผลิตภัณฑ์รอยัลเยลลี	- ผู้ที่เป็นโรคหอบหืดหรือโรคภูมิแพ้ไม่ควรรับประทาน เพราะอาจเกิดอาการแพ้อย่างรุนแรง
8. สารสกัดจากใบแปะก๊วย	- อาจมีผลให้เลือดแข็งตัวช้าและผลิตภัณฑ์ที่มีใบแปะก๊วย
9. ชิงหรือสารสกัดจากชิง	- ผู้ที่เป็นโรคนี้ไม่ควรรับประทาน
10. ผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้วัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล	- ไม่ใช่อาหารสำหรับควบคุมน้ำหนัก - ไม่ใช่อาหารสำหรับควบคุมน้ำตาลแอลกอฮอล์ - อะซีซัลเฟม เค - แอสปาแตม
	- ผู้ที่มีภาวะฟีนิลคีโตนูเรีย ผลิตภัณฑ์นี้มีฟีนิลอะลานีน ไม่ใช่อาหารสำหรับควบคุมน้ำหนัก